

SÚBEH DOVOLANIA A ÚSTAVNEJ SŤAŽNOSTI V TRESTNOM KONANÍ

I. Je nevyhnutné, aby sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti splnil podmienku uplatnenia dovolania v trestnom konaní ako procesného prostriedku, ktorý mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje, a to aj v prípade, ak popri namietaní porušenia jeho obhajobných práv v kontexte spravodlivého procesu namieta aj skutkové okolnosti. Ústavný súd musí všeobecným súdom poskytnúť príležitosť plne rozvinúť ich právomoc, keďže aj im patrí možnosť a povinnosť poskytnúť sťažovateľovým základným právam a slobodám ochranu v medziach ich zákonom zverených kompetencií. Táto ochrana je v rámci vzťahu medzi všeobecnými súdmi a ústavným súdom podľa princípu subsidiarity delená a postupná, nie delená a súbežná. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva a jeho právomoc nastupuje spravidla až vtedy, ak sťažovateľ pred všeobecnými súdmi vyčerpá všetky účinné prostriedky nápravy vo vzťahu ku konaniu, resp. k rozhodnutiu ako celku. V prípade, ak v rámci toho istého konania (rozhodnutia) je možné niektoré námietky uplatniť pred dovolacím súdom a iné nie, ústavný súd v tejto súvislosti považuje za v rozpore s už zmieneným princípom subsidiarity tieto procesné nároky drobiť a ponechať ich samostatnému procesnému osudu. V prípade potenciálneho úspechu sťažovateľov pred dovolacím súdom (čo i len vo vzťahu k niektorým uplatneným námietkam) totiž stráca ďalšie konanie pred ústavným súdom zmysel.

II. Lehota na podanie ústavnej sťažnosti sa bude po rozhodnutí o dovolaní považovať v zmysle § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde za zachovanú, aj pokiaľ ide o argumenty, ktoré neboli uplatniteľné v podanom dovolaní.

(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 182/2023 z 23. marca 2023)

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **D. K.**, zastúpeného advokátskou kanceláriou A | K | J | K s. r. o., Športová 2071/39, Nové Mesto nad Váhom, v mene ktorej koná advokát JUDr. Erik Magál, proti postupu a rozsudku Špecializovaného trestného súdu č. k. 3T/5/2021 z 20. septembra 2021 a proti postupu a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5To/11/2021 z 24. mája 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :**I.****Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci**

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. októbra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 a 2

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a osobnú bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), svojho práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru a podľa čl. 48 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie a práva na riadne dokazovanie podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a žiada náhradu trov právneho zastúpenia.

1.1. Sťažovateľ sa doplnením ústavnej sťažnosti doručeným ústavnému súdu 15. februára 2023 domáha odkladu vykonateľnosti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5To/11/2021 z 24. mája 2022 podľa § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že v trestnej veci vedenej na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) pod sp. zn. 3T/5/2021 bol sťažovateľ rozsudkom z 20. septembra 2021 uznaný za vinného zo (I.) zločinu založenia, zosnovania, podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona v bode 1 skutkovej vety rozsudku špecializovaného trestného súdu, zo (II.) zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona v bode 2 skutkovej vety rozsudku špecializovaného trestného súdu, z (III.) pokračovacieho zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona v bode 3 skutkovej vety rozsudku špecializovaného trestného súdu, v bode 4 skutkovej vety rozsudku špecializovaného trestného súdu v jednočinnom súbehu s prečinom ohrozenia dôvernej skutočnosti a vyhradenej skutočnosti podľa § 353 ods. 1 Trestného zákona.

2.1. Súd mu uložil podľa § 329 ods. 2 Trestného zákona, zistiť poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Trestného zákona a zistiť priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona a § 41 ods. 1 a 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 14 rokov. Podľa § 48 ods. 2 Trestného zákona ho zaradil na výkon uloženého trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 58 ods. 3 Trestného zákona mu uložil trest prepadnutia majetku.

3. O podanom odvolaní sťažovateľa proti všetkým výrokom o vine, všetkým výrokom o treste, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo vyhláseniu rozsudku súdu prvého stupňa, ktoré odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu s poukazom na dôvod podľa § 321 ods. 1 písm. a), b), c), d), e) Trestného poriadku, rozhodol najvyšší súd rozsudkom č. k. 5To/11/2021 z 24. mája 2022 tak, že sťažovateľa uznal za vinného zo (I.) spáchania zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2020 a (II.) prečinu ohrozenia dôvernej skutočnosti a vyhradenej skutočnosti podľa § 353 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2020.

3.1. Podľa § 329 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2020 s použitím § 36 písm. j), § 38 ods. 2 a 3 a § 41 ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2020 mu súd uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov. Sťažovateľ bol zaradený

do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia [§ 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona], bol mu uložený peňažný trest vo výmere 100 000 eur (§ 56 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2020) a pre prípad úmyselného zmarenia výkonu tohto trestu mu súd ustanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 roka (§ 57 ods. 3 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2020).

3.2. Sťažovateľ bol rozsudkom odvolacieho súdu podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodený spod bodu 1 obžaloby pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a spod bodu 3 obžaloby pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona, pretože tieto skutky nie sú trestnými činmi.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ podal proti odsudzujúcim rozsudkom všeobecných súdov ústavnú sťažnosť, ktorou namieta porušenie zásady prezumpcie neviny a v jej intenciách aj zásady in *dubio pro reo* a práva na spravodlivé súdne konanie. Nezákonným a z hľadiska ústavnej garancie ľudských práv neudržateľným rozsudkom najvyššieho súdu mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, čím došlo k porušeniu jeho práva na osobnú slobodu (poukazujúc na nález Ústavného súdu Českej republiky č. k. II. ÚS 2929/18 zo 6. marca 2020).

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti (v zmysle jej doplnenia) rozsiahlo uvádza, v čom spočíva naplnenie *predpokladov* prípustnosti ústavnej sťažnosti a v čom vidí splnenie *predpokladov* na vyslovenie porušenia základných práv a slobôd, medzi ktorými je vzájomné logické prepojenie. Hlavným dôvodom presahu prípustnosti ústavnej sťažnosti do dôvodov ústavnej sťažnosti je charakter ťažiskových sťažnostných námietok, a to neúplnosť a nesprávnosť skutkových zistení, ako aj nesprávnosť, resp. svojvoľnosť hodnotenia vykonania dôkazov, ktoré podľa tvrdenia sťažovateľa nemožno subsumovať pod dovolacie dôvody podľa § 371 Trestného poriadku [najmä § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku]. Ústavnú sťažnosť považuje za jediný dostupný prostriedok nápravy, keďže dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení (požiadavka ústavného súdu na predchádzajúci obligatórny dovolací prieskum by bola len formalistickým trvaním na využití spravidla neefektívneho opravného prostriedku).

6. Sťažovateľ podrobne poukazuje na jednotlivé skutočnosti, ktoré sú rozhodné pre posúdenie dôvodnosti porušenia ním označených základných práv a slobôd:

6.1. Vo vzťahu ku skutku v bode III.1. výroku rozsudku najvyššieho súdu (zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona), namietajúcej menej priaznivý dôvod oslobodenia spod obžaloby podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku, je ústredným prvkom spochybňovanie záveru najvyššieho súdu o existencii údajnej zločineckej skupiny tzv. Takáčovcov. V tomto kontexte sťažovateľ namieta najmä:

a) *arbitrárnosť v hodnotení dôkazov* tým, že odvolací súd dospel k svojvoľným a dôkazne nelogickým záverom, ktorý nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, poukazujúc najmä na tieto skutočnosti:

(I.) záver o existencii údajnej zločineckej skupiny je založený na základe jedinej svedeckej výpovede svedka M. Z., ktorý dosiaľ nie je právoplatne odsúdený za zločin podľa § 296 Trestného zákona. Takýto záver nevyplýva ani z jeho *výsluchu* z 19. augusta 2020. Práve z toho výsluchu možno odvodiť nedostatok definičných znakov zločineckej skupiny v zmysle uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5Ndt 18/2012. Tieto definičné znaky vôbec nezrejmil a neobjasnil ani odvolací súd v napadnutom rozsudku;

(II.) v žiadnom trestnom konaní nebolo dosiaľ vykonané komplexné dokazovanie vo vzťahu k relevantným zákonným znakom údajnej zločineckej skupiny (ako ustálenie okruhu osôb patriacich do tejto skupiny, štruktúra, personálne zloženie atď.), ktoré je v súčasnosti vedené v konaní pred špecializovaným trestným súdom pod sp. zn. 1T/11/2021;

(III.) najvyšší súd neuviedol žiadne úvahy (v zmysle kvalitatívnych kritérií hodnotenia dôkazov podľa § 168 ods. 1 prvej vety Trestného poriadku), ktorými sa spravoval pri hodnotení navzájom si odporujúcich vykonaných dôkazov (svedok M. Z. vypovedal o existencii údajnej zločineckej skupiny a, naopak, svedok Ľ. K. jej existenciu poprel);

b) *nevykonanie ním navrhnutých dôkazov* (najmä výsluchy jednotlivito menovaných svedkov a pod.) bez vecného odôvodnenia aj napriek doktríne opomenutých dôkazov, pričom tieto dôkazy mohli mať priamy, bezprostredný a ťažiskový význam k otázke existencie či neexistencie predmetnej zločineckej skupiny. Najvyšší súd v odôvodnení v rozpore s § 168 ods. 1 druhej vety Trestného poriadku neuviedol žiadne dôvody, ako sa v intenciách dôkazných návrhov sťažovateľa vyrovnal s obhajobou sťažovateľa.

6.2. Vo vzťahu ku skutku v bode II.1. výroku rozsudku najvyššieho súdu (zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona) sťažovateľ atakuje a vyvracia jednotlivé tvrdenia odvolacieho súdu z relevantných častí odôvodnenia napadnutého rozsudku týkajúcich sa motívu, resp. pohnútky ako imanentnej dôkaznej okolnosti podľa § 119 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, aj ako súčasť subjektívnej stránky trestného činu, a to v súvislosti s okolnosťami spojenými s odovzďávaním a prijatím údajného úplatku. Jednotiacim zámerom tejto sťažnostnej argumentácie je poukázanie na svojvoľnosť tvrdení súdu, ako aj subjektívnych myšlienok súdu, ktoré nemajú žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní a sú s ním v extrémnom rozpore. Sťažovateľ načrtnutú *svojvoľnosť* premietnutú v jednotlivých tvrdeniach odvolacieho súdu v relevantných častiach odôvodnenia napadnutého rozsudku a v hodnotení dôkazov ďalej rozvíja, a to predovšetkým v podobe:

a) nesprávne vyhodnoteného príčinného vzťahu medzi údajným úplatkom a činnosťou, ktorá by mala patriť do obstarávania veci všeobecného záujmu podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona s odkazom na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 402/08;

b) nekritického zhodnotenia zjavných a do očí bijúcich rozporov v časových, miestnych a ďalších skutkových okolnostiach vo výpovediach svedkov M. Z., Ľ. M. a F. B. (ktoré sťažovateľ podrobne rozvádza v sťažnosti, pozn.) s odkazom na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 928/2021;

c) nevzatie na zreteľ (odvolacím súdom) vyjadrenie K. na hlavnom pojednávaní 14. júla 2021, že o skutku mal informácie z médií, ktoré o obsahu výpovedí jednotlivých svedkov, ako aj o celkovom priebehu trestného konania vedeného proti sťažovateľovi masovo informovali verejnosť (aj tzv. formátom „minúta po minúte“, v printových médiách, televíznych spravodajských reláciách a ďalšími formami);

- d) bezdôvodného nevyhovenia jeho návrhu na opätovné vypočutie svedka Ľ. K., čím mu súd neumožnil pýtať sa bližšie na okolnosti vyvracajúce jeho vinu;
- e) neodôvodneného záveru odvolacieho súdu o nevierohodnosti nestrannej výpovede svedka V. R. (ktorý úplne vyvrátil najmä výpoveď svedka M. Z.), ako aj neuvedenie žiadnych relevantných dôvodov odvolacím súdom, pre ktoré neuveril svedeckej výpovedi V. R., zdôrazňujúc, že všeobecné dôkazné a nepreskúmateľné „floskuly“ založené na svojvoľnej úvahe sú prakticky použiteľné na ktoréhokoľvek svedka, ktorého výpoveď nezapadá do dôkazného úsudku súdu;
- f) hodnotenia svedeckej výpovede J. B. (v kontexte odvolacím súdom vytvorenej novej verzie o možnom zdroji peňažných prostriedkov na údajný úplatok);
- g) hodnotenia obsahu znaleckého posudku na základe výpovede znalca M. L. bez toho, aby odvolací súd vzal na zreteľ, že príloha znaleckého posudku č. 27/2021 obsahuje mnoho viac dát, ku ktorým sa znalec pri výsluchu na hlavnom pojednávaní nevyjadroval a ktoré zaznamenávajú taktiež polohu mobilného telefónu M. Z., a to ešte podstatne podrobnejšie ako na základe dát, ktoré opisoval odvolací súd; ako aj nevyhovenia návrhu sťažovateľa na vykonanie dôkazu na oboznámenie sa s prílohou č. 3 znaleckého posudku č. 27/2021 bez relevantných dôvodov;
- h) nesprávnych a arbitrárnych dôkazných úvahách a hodnotení svedeckej výpovede B. G., svedeckej výpovede M. S. a svedeckej výpovede J. Č.;
- i) arbitrárneho, resp. nesprávneho konštatovania (v extrémnom rozpore s obsahom výpovede M. Z.) o nepotrebnosti vypočutia svedka P. B. (ktorého výsluch by výrazne prispel k objasneniu skutkového stavu týkajúceho sa prepustenia Ľ. K. z väzby) na návrh sťažovateľa, ktorý bol odmietnutý bez relevantného zdôvodnenia;
- j) absolútneho prehliadania celého radu dôkazov, ktoré v konaní sťažovateľ predložil a ktoré preukazujú presný opak tvrdenia súdov o nezistení možnosti vzájomného koordinovania výpovede svedkov M. Z., Ľ. M. a F. B.; podľa sťažovateľa by vykonanie navrhovaných dôkazov viedlo k zásadnému narušeniu vierohodnosti výpovedí spolupracujúcich obvinených, o ktorých výpovede by súd nikdy nemohol oprieť odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu;
- k) poukazujúc na relevantné dôkazné závery z uznesenia najvyššieho súdu č. k 4Tost 33/2021 z 3. augusta 2021 (vyslovenie nevyhnutnosti obstarania dôkazov z trestnej veci ČVS: UIS-171/OISZ-2021 v súvislosti s podozrením, že v iných trestných veciach aj za prispenia orgánov činných v trestnom konaní malo dochádzať ku skresľovaniu dôkazovej situácie), vníma svojvoľnosť a arbitrárnosť odchýlenia sa odvolacieho súdu od uznesenia najvyššieho súdu z 3. augusta 2021 bez vecného odôvodnenia, čím zároveň porušil aj overovaciu funkciu dokazovania (t. j. overiť sťažovateľom podložené tvrdenia o nezákonom manipulovaní dôkazov).

6.3. Vo vzťahu ku skutku v bode III.2. výroku rozsudku najvyššieho súdu [zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona] sťažovateľ spochybňuje skutok, podľa ktorého mal Ľ. M. odovzdať časť spisového materiálu (zápisnica o trestnom oznámení a uznesenie o začatí trestného stíhania, z ktorého vyplynulo, že uvedený vystupoval ako osoba podozrivá zo spáchania prečinu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Trestného zákona). Poukazuje na jednotlivé závery v odôvodnení napadnutého rozsudku najvyššieho súdu a zdôrazňuje ich nepravdivosť a zjavnú nelogickosť (nevidí žiadny prínos poskytnutia

informácií, z ktorých nevyplýva žiadne podozrenie z trestnej činnosti pre M.), ďalej na svojvoľné úvahy nenachádzajúce odraz vo vykonanom dokazovaní [v kontexte údajného spojenia listín (dokumenty zo spisu a listiny z prostredia Kriminálneho úradu finančnej správy, ktorých autorom bol M.) pri ich zaistení pri domovej prehliadke, ako aj ustálenie miesta údajného odovzdania listín (6. poschodie v budove O.)]. Zdôrazňuje, že principiálnym a základným kvalitatívnym kritériom odôvodnenia rozsudku podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku je, že vo vzťahu k deklaroványm skutkovým zisteniam musí byť adresné, t. j. musí byť zrejmé, ktorá konkrétna skutková okolnosť, na základe ktorého konkrétneho dôkazu je objektivizovaná – preukázaná. V kontexte zjavných nejasností v skutkových (miestnych) zisteniach možno dospieť k záveru, že skutkové konštatovanie o mieste spáchania skutku nenachádza oporu v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu a ani v samotnom vykonanom dokazovaní. Rozsudok odvolacieho súdu je aj z toho hľadiska arbitrárny, nepreskúmateľný a nespĺňa základný postulát práva na spravodlivé súdne konanie, ktorým je presvedčivosť.

6.4. Vo vzťahu ku skutku v bode II.2. výroku rozsudku najvyššieho súdu (prečin ohrozenia dôvernej skutočnosti a vyhradenej skutočnosti podľa § 353 ods. 1 Trestného zákona) v podrobnostiach vysvetľuje nasledujúce skutočnosti:

a) zo skupiny dôkazov tvoriacich výsluchy svedkýň M. K. a M. M. (administratívnych pracovníčok na Úrade špeciálnej prokuratúry) a podporne M. S. vyplýva, že listiny špecifikované v bode II.2. rozsudku najvyššieho súdu sťažovateľ objektívne nemohol mať v dispozícii. V tomto kontexte namieta dôkazné závery najvyššieho súdu, ktoré nemajú odraz vo vykonanom dokazovaní, resp. ide o odrazy hypotetické. Najvyšší súd v tomto prípade zvolil selektívny spôsob hodnotenia dôkazov v rozpore so zásadou zákazu deformácie dôkazu (odkaz na nález Ústavného súdu Českej republiky č. k. IV. ÚS 260/05, zo 17. mája 2007, na doktrinálny výklad slovenskej právnej vedy a na uznesenie najvyššieho súdu č. k. 3To/6/2008 zo 17. decembra 2008) a účelovo ich vyložil tak, aby zapadli do zamýšľaného úsudku;

b) vzhľadom na sugestívne (a tým aj nezákonné) poučenie svedka M. K. vyšetrovateľom pri výsluchu (vykonanom v neprítomnosti sťažovateľa a jeho obhajcov), ktoré malo odraz vo výpovedi svedka v ďalšom priebehu trestného konania vrátane hlavného pojednávania, navrhol sťažovateľ v konaní pred prvostupňovým, resp. odvolacím súdom prečítanie zápisnice z výsluchu tohto svedka z 12. apríla 2021, ktorý bol nepochopiteľne odmietnutý, a tým bol sťažovateľovi zamedzený výkon práva na obhajobu;

c) odmietnutý bol aj ďalší návrh sťažovateľa na predvolanie a vypočutie svedka B. B., ktorý mal byť priamo zapojený do skutkového deja v súvislosti so skutkom v bode II.2. výroku napadnutého rozsudku najvyššieho súdu. Sťažovateľ podrobne analyzuje potenciálny kľúčový význam výpovede tohto svedka v kontexte množstva skutkových variantov, ktoré mali orgány činné v trestnom konaní a následne súd zistiť, avšak tak neurobili, namiesto toho si súd nekriticky osvojil výpoveď svedka Ľ. M.

7. Na podklade judikatúry ústavného súdu, Ústavného súdu Českej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), zohľadňujúc špecifickosť postavenia *spolupracujúceho obvineného*, formuluje závery v podobe zásad pri hodnotení výpovede spolupracujúceho obvineného a jeho možnej motivácie. V konkrétnych okolnostiach sťažovateľovej trestnej veci nesúhlasí s vyzdvihnutím určujúcej svedeckej výpovede Ľ. M.,

ktorá je podporená výpoveďami svedkov M. Z. a F. B., a tiež nesúhlasí so spôsobom, akým boli *vyhodnotené benefity spolupracujúcich obvinených*. Uvedené úsudky súdu považuje za výsledok nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov s mnohými logickými trhlinami, nezohľadňujúce skutočný obsah vykonaných a ním predložených dôkazov, čo sa prieči judikatúre najvyšších súdnych autorít. Pri všetkých troch spolupracujúcich obvinených (po sumarizácii ich osoby) zhodne poukazuje na skutočnosti (ich trestné stíhanie pre značné množstvo závažných skutkov, za ktoré im hrozia vysoké tresty odňatia slobody), ktoré majú podstatný význam pre ich postavenie spolupracujúcich obvinených z hľadiska závažnosti trestnej činnosti, ktorej sa dopustili v porovnaní s tou, o ktorej vypovedajú. Tiež poukazuje na to, že pri hrozbe vysokého nepodmienečného trestu odňatia slobody nemali čo stratiť, len získať benefity, ktoré im orgány činné v trestnom konaní poskytli (pri každom jednom spolupracujúcom obvinenom vymenúva a popisuje tieto výhody v kontexte ich nezákonnosti a ich poskytnutie ako zjavnej odmeny za nepravdivú usvedčujúcu výpoveď proti sťažovateľovi, pozn.). V tejto súvislosti atakuje nekritický postoj súdu k hodnoteniu ich svedeckých výpovedí (najmä z pohľadu vierohodnosti, pozn.) a ich výhod a tvrdí, že uvedené posúdenie je len „*akýmsi zatváraním očí pred skutočnosťami a dôkazmi, ktoré som v rámci mojej obhajoby predniesol, resp. predložil a ktoré ich doslova deštruujú a plne vyvracajú*“. Zhodne namieta aj spôsob, akým najvyšší súd v napadnutom rozsudku zhodnotil prepustenie týchto spolupracujúcich obvinených z väzby (napr. zmena postoja prokurátora k existencii dôvodov väzby, najmä kolúzie v čase podania návrhu na väzobné stíhanie a v čase začatia spolupráce týchto obvinených s orgánmi činnými v trestnom konaní), ktorý je v intenciách skúmania ich motivácie, poskytnutých benefitov v extrémnom rozpore s vykonanými dôkazmi a v rozpore so základnou logikou. V súvislosti so systémom poskytovania nezákonných benefitov spolupracujúcim obvineným odkazuje na nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 156/2022 z 26. mája 2022 a na relevantné časti jeho odôvodnenia.

7.1. Vo vzťahu k L. M. sťažovateľ vyjadruje presvedčenie, že vypovedal v procesnej pozícii spolupracujúceho obvineného s motiváciou získať benefity v trestnom konaní, ktoré aj získal, a to:

- a) prepustenie z väzby príkazom prokurátora ako výhodnú odmenu za jeho spoluprácu s orgánmi činnými v trestnom konaní (čo nemá žiadnu oporu v Trestnom poriadku ani v inom právnom predpise), a to z časového hľadiska bezprostredne po tom, ako nepravdivo vypovedal v procesnom postavení svedka proti sťažovateľovi. Poukazujúc na uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6Tost 6/2017, naznačuje, že väzba mohla byť prostriedkom k vynúteniu priznania;
- b) dočasne odložené vznesenie obvinenia podľa § 205 Trestného poriadku, ako aj zastavenie trestného stíhanie pre dva skutky kvalifikované ako zločin prijímania úplatku;
- c) majetkové výhody v súvislosti so zaistením majetku.

Na účel dôsledne preveriť osobnostné rysy, vierohodnosť výpovede a motiváciu tohto spolupracujúceho obvineného (v súlade s rozhodovacou činnosťou najvyšších súdnych autorít) sťažovateľ predložil v konaní pred súdom množstvo rôznych listinných dôkazov, ktoré naznačujú jeho *ekonomickú a korupčnú trestnú činnosť* (napr. zápisnice o výsluchu svedka F. B. zo 7. decembra 2020 a z 2. novembra 2020, zápisnice z výsluchov v trestnej veci

vedenej v Národnej kriminálnej agentúre pod ČVS: PPZ-331/NKA-BA2-2020, internetový článok Investigatívneho centra J. K. zo 14. júla 2021), *páchanie trestnej činnosti formou vydierania* (zápisnica z výsluchu svedka B. Z. zo 17. februára 2021), *dôvodný predpoklad o jeho možnom plnení úloh v prospech Slovenskej informačnej služby* (internetové články z rôznych internetových portálov, ako aj návrh na vykonanie dôkazov z 12. júla 2021 dožiadaním ním požadovaných informácií od Slovenskej informačnej služby), *časové nezrovnalosti týkajúce sa výpovede týkajúcej sa korupčného správania sťažovateľa* (zápisnica o výpovedi M. z 18. septembra 2020), *podozrenie z manipulácie svedkov* (internetový článok a DVD nosič s obrazovo-zvukovým záznamom zachytávajúci rozhovory s V. P.), ako aj *klamstva orgánom činným v trestnom konaní* (zápisnica z výsluchu V. P. z 11. marca 2021) a pod. Všetky sťažovateľom uvedené návrhy odmietol súd vykonať v rozpore s § 269 Trestného poriadku.

7.2. Vo vzťahu k M. Z. v pozícii spolupracujúceho obvineného sťažovateľ poukazuje na značné množstvo závažných skutkov, pre ktoré je trestné stíhaný (za ktoré mu hrozí až doživotný trest odňatia slobody), a zároveň poukazuje na mnohé neprimerané, resp. nezákonné benefity, ktoré získal spolupracou s orgánmi činnými v trestnom konaní a usvedčením sťažovateľa, a to najmä:

- a) povolenie osobných návštev vo väzbe (prvá návšteva nastala pod 10 mesiacov po väzbe po opakovanom odopieraní kontaktu s rodinou, umožnená po 6 dňoch potom, ako prvýkrát vypovedal proti sťažovateľovi);
- b) prepustenie z väzby po viac ako roku 30. októbra 2020 bezprostredne po tom, ako vypovedal v pozícii svedka proti sťažovateľovi;
- c) nahradenie väzby v zmysle § 81 ods. 1 Trestného poriadku po výkone jeho opätovnej väzby;
- d) dosiaľ nevznesené obvinenie za korupčnú trestnú činnosť v súvislosti s prevodom pozemkov na D. ulici;
- e) rozhodnutie o dočasnom odložení vznesenia obvinenia podľa § 205 Trestného poriadku v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi a prerušenie trestného stíhania podľa § 228 ods. 3 Trestného poriadku pre všetky skutky (špecifikované v ústavnej sťažnosti, pozn.);
- f) majetkové benefity poskytnuté orgánmi činnými v trestnom konaní, a to v podobe nezaistenia jeho majetku, a to až do 26. januára 2022 vydaním uznesenia prokurátora o zaistení majetku M. Z., avšak 7. februára 2022 už bolo trestné stíhanie prerušené (v období prerušenia trestného stíhania nemožno vykonávať zaistenie majetku podľa § 425 a nasl. Trestného poriadku). Nezaistením majetku mu bola umožnená voľná dispozícia s majetkom (prevod, resp. predaj majetkovej účasti v obchodných spoločnostiach), čo podľa sťažovateľa znamená uplatnenie selektívneho prístupu, keďže na rozdiel od M. Z. a C. D. sťažovateľ nemohol disponovať peňažnými prostriedkami, hnutelnými či nehnuteľnými vecami. Sťažovateľ uzatvára, že ide o výhody, ktoré je potrebné vyhodnotiť v kontexte vierohodnosti svedeckých výpovedí.

7.3. Vo vzťahu k F. B., ktorý bol činný v prospech Slovenskej informačnej služby, bolo vznesené obvinenie pre viacero závažných skutkov ekonomického a korupčného charakteru, z ktorých dosahoval mimoriadne vysoké nelegálne zisky. Po vzatí do väzby začal spolupracovať s orgánmi činnými v trestnom konaní a v dôsledku toho mu boli poskytnuté výhody spolupracujúceho obvineného:

- a) prepustenie z väzby príkazom prokurátora v zjavnej nadväznosti na usvedčujúcu svedeckú výpoveď proti sťažovateľovi;
- b) majetkové výhody v súvislosti s nezaistením zahraničného majetku, o ktorých mali orgány činné v trestnom konaní vedomosť.

Sťažovateľ tiež poukazuje na „zarážajúci“ priebeh výsluchu tohto spolupracujúceho obvineného z 15. októbra 2020, ktorý nevypovedal vo vzťahu k uzneseniu obvinenia zo 17. septembra 2020, ale k uzneseniu o vznesení obvinenia, ktoré je datované až k 22. októbru 2020 a ktorým bolo vznesené obvinenie aj proti sťažovateľovi. V tejto súvislosti namieta hlavne to, že odvolací súd takýto „pozoruhodný“ priebeh výsluchu nijako nevysvetlil.

8. Sťažovateľ v časti ústavnej sťažnosti označenej „*K podozreniam z nezákonnej manipulácie dôkazov*“, a to s ohľadom na trestné stíhania viacerých vyšetrovateľov národnej kriminálnej agentúry či príslušníkov Policajného zboru či vyšetrovateľa Úradu inšpekčnej služby (ďalej len „ÚIS“), predkladal dôkazy, ktoré vo svojom súhrne a vo vzájomných súvislostiach dokazovali presný opak tvrdení odvolacieho súdu, v zmysle ktorých súd ustálil, že z dokazovania nevyplýva podozrenie z manipulácií s dôkazmi, resp. z iného nedovoleného konania pri dokazovaní vykonanom v tejto trestnej veci. Sťažovateľ namieta, že odvolací súd „*pristúpil k prevereniu mojich relevantných obhajobných tvrdení spôsobom, kedy prakticky moju obhajobu doslova odignoroval*“. Z toho hľadiska je tak rozsudok najvyššieho súdu založený na neúplne a nesprávne zistenom skutkovom stave. Sťažovateľ v tejto časti rozsiahlo vymenúva a opisuje jednotlivo ním predkladané návrhy (napr. uznesenia ÚIS 1, ÚIS 2, ÚIS 3, zápisnice z výsluchov J. K. zo 14. apríla 2021, z 26. apríla 2021, 27. apríla 2021, zo 4. júna 2021, z 8. júna 2021, písomná odpoveď J. K. z 29. septembra 2022, zápisnica z výsluchu svedka B. Z. z 12. júla 2021, 29. marca 2021, zápisnica z výsluchu svedka J. H. zo 14. septembra 2021, odpoveď riaditeľa Slovenskej informačnej služby z 12. júla 2021, uznesenie generálneho prokurátora Slovenskej republiky zo 4. februára 2022, č. k. IV/3 GPt 117/21/1000-27) adresované súdom na účel preukázania podozrení z nezákonnej manipulácie dôkazov, ktorých jednotlivé dôkazné závery v ústavnej sťažnosti podrobne vysvetľuje. Zároveň namieta, že dôkazy, ktoré v konaní predložil, odvolací súd vyhodnotil v príkrom rozpore s ich reálnou dôkaznou hodnotou, resp. drvivú väčšinu z nich nevykonal, čím doslova prehliadol skutočný dôkazný stav.

9. Na podklade relevantných ustanovení Trestného poriadku (§322 ods. 1 a 3 Trestného poriadku) a judikatúry ústavného súdu (nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 17/2021 z 23. marca 2021) sťažovateľ namieta (v kontexte nesprávne a neúplne zisteného skutkového stavu) porušenie odvolacieho kasačného, resp. apelačného princípu v neprospech sťažovateľa po zrušení napadnutého rozsudku špecializovaného trestného súdu. Zdôrazňuje, že odvolací súd nanovo hodnotil celú dôkaznú situáciu, dospel k iným skutkovým záverom, čím neprípustne nahradil činnosť súdu prvého stupňa. Odvolací súd odmietol vykonať viac ako 120 ním navrhovaných dôkazov s dôkaznou hodnotou celkom zjavne v prospech sťažovateľa, čo má význam v kontexte druhého zákonného dôvodu aplikácie kasačného princípu („*doplnenie konania odvolacím súdom bolo spojené s neprimeranými ťažkosťami*“). Sťažovateľ uvádza, že odvolací súd sám priamo potvrdil vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku špecializovaného trestného súdu z pohľadu nesprávnych skutkových zistení

a hodnotenia vykonaných dôkazov, a zdôrazňuje, že rozsudok odvolacieho súdu obsahuje nové a v mnohých dôkazných okolnostiach aj iné skutkové závery.

10. V záverečných častiach ústavnej sťažnosti navrhuje ústavnému súdu, aby v konaní o ústavnej sťažnosti vykonal dôkazy, ktoré navrhol vykonať v doterajšom priebehu konania (viac ako 120 dôkazov, ktoré orgány činné v trestnom konaní a súdy bez vecného odôvodnenia nevyhoveli), aby zrušil aj rozsudok špecializovaného trestného súdu, a formuluje záverečné zhrnutie v podobe stručného sumáru dôvodov porušenia svojich základných práv a slobôd.

11. Sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 15. februára 2023 dopĺňa argumentáciu v intenciách uplatnených sťažnostných dôvodov na porušenie jeho základných práv a slobôd o skutočnosti, ktoré sa týkajú prípustnosti ústavnej sťažnosti. Poukazuje na tlačovú správu ústavného súdu č. 70/2022 z 29. novembra 2022 a na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 505/2022 z 27. októbra 2022, v ktorom ústavný súd potvrdil záver o prípustnosti ústavnej sťažnosti vo veci prieskumu porušenia základných práv nesprávnymi a neúplnými skutkovými závermi, resp. nesprávnym hodnotením dôkazov za situácie, keď je proti právoplatného rozsudku podané dovolanie podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku. Upriamuje pozornosť ústavného súdu na podobnosť jeho trestnej veci a v trestnej veci preskúmvanej ústavným súdom v konaní o ústavnej sťažnosti pod sp. zn. III. ÚS 505/2022, a to najmä v namietaní porušenia tých istých základných práv a slobôd, ako aj v pochybení odvolacích súdov založených na nesprávnom a neúplnom zistení skutkového stavu, resp. na nesprávnom hodnotení dôkazov, ktoré majú obdobný charakter (napr. z vykonaných dôkazov, najmä výsluchov obvinených a svedkov vyplynulo, že do úvahy prichádzajú viaceré „skutkové deje“ prejednávaného skutku, nepreukázanie úmyslu ako zákonného predpokladu subjektívnej stránky, nepreukázanie formy trestnej súčinnosti ku skutku, ktorý mal byť spáchaný spolupáchateľstvom).

11.1. Sťažovateľ v nadväznosti na svoju argumentáciu v ústavnej sťažnosti v súvislosti s nesprávne a neúplne zisteným skutkovým stavom dáva do pozornosti ústavnému súdu relevantné závery rozsudku ESĽP vo veci Vasaráb a Paulus proti Slovenskej republike z 15. decembra 2022 (sťažnosť č. 28081/19 a 29664/19) v podobe generálnych právnych princípov uvedeného rozsudku (bod 49 až 54), ktoré sú jednoznačne aplikovateľné na okolnosti trestného konania vedeného proti sťažovateľovi, a to v súvislosti s arbitrárnym odmietnutím vykonania ním navrhnutých dôkazov bez vecného odôvodnenia. Sťažovateľ poukazuje tiež na právne závery uznesenia najvyššieho súdu č. k. 4Tostš/1/2023 z 24. januára 2023 a tiež uznesenia najvyššieho súdu č. k. 4Tost/27/2022 z 11. októbra 2022 (v súvislosti so skutkom právne kvalifikovaným ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona) ako ďalšie relevantné závery rozhodovacej praxe ESĽP s odkazom na jednotlivé rozsudky ESĽP.

11.2. Sťažovateľ svoj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu odôvodňuje tým, že v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody, pričom jeho ďalší výkon na podklade nezákonného rozsudku najvyššieho súdu by len umocňoval závažný zásah do jeho ústavnej sťažnosťou napadnutých základných práv a slobôd. Vo vzťahu k uloženému peňažnému trestu by prípadná úhrada tohto trestu alebo rozhodnutie súdu o výkone náhradného trestu odňatia slobody viedlo k ďalším škodlivým následkom, pri ktorých

by ani prípadne vyslovenie porušenia jeho základných práv nálezom ústavného súdu celkom zrejme nevedlo k navráteniu do stavu pred porušením jeho základných práv. Dodáva, že prípadný odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku by negatívne nenarušil ani neohrozil ústavné subjektívne práva iných jednotlivcov. Zdôrazňuje, že verejný záujem nemôže prevyšovať záujem na striktnej aplikácii zásady zákonnosti v kontexte ochrany jednotlivcov pred porušovaním ich ústavných práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom špecializovaného trestného súdu:

12. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku špecializovaného trestného súdu ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

13. Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku špecializovaného trestného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom. Sťažovateľ teda využil možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti napadnutému rozsudku špecializovaného trestného súdu, o ktorom bolo najvyšším súdom aj rozhodnuté.

14. Vzhľadom na to ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

15. Kľúčové námietky ústavnej sťažnosti, a to podľa sťažovateľa *neúplnosť a nesprávnosť skutkových zistení*, ako aj *nesprávne, resp. svojvoľné hodnotenia vykonaných dôkazov*, ktorým tento pripisuje ústavnoprávnu relevanciu, predstavujú jeho zásadný argument v prospech prípustnosti ústavnej sťažnosti.

16. Z obsahu samotnej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ si zjavne uvedomuje, že právny poriadok mu poskytuje možnosť argumentačne atakovať napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho aj prostredníctvom dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Sám však s poukazom na § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku konštatuje, že ním využité argumenty v ústavnej sťažnosti nemožno podľa neho subsumovať pod dovolacie dôvody podľa § 371 Trestného poriadku (s. 7 ústavnej sťažnosti, pozn.)

17. Z pomerne rozsiahlej a zo značne podrobnej sťažnostnej argumentácie v jednotlivo systematicky usporiadaných častiach ústavnej sťažnosti ústavný súd ustálil jej podstatu, ktorou je arbitrárnosť, resp. svojvoľnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu *v dôkaznom postupe*, a to pri hodnotení dôkazov (prípadne aj v absencii hodnotenia dôkazov), ako aj v odmietnutí drvivej väčšiny návrhov sťažovateľa na vykonanie dokazovania,

a to bez vecného a riadneho odôvodnenia, čoho výsledkom má byť nesprávne a neúplne zistený skutkový stav v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi. Výsledok dokazovania je tak nedôvodný, arbitrárny, vecne neudržateľný a porušujúci jeho práva označené v bode 1 tohto uznesenia.

18. Ústavný súd po podrobnom preskúmaní obsahu ústavnej sťažnosti konštatuje, že podstatná ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa prelínajúca sa v prevažujúcej časti jeho ústavnej sťažnosti (napriek tvrdeniu sťažovateľa, že ide o skutkové okolnosti, pozn.) atakuje predovšetkým nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (v podobe odmietnutia návrhov na vykonanie dokazovania, ako aj v podobe absencie hodnotenia dôkazov, pozn.). Je nepochybné, že táto argumentácia sťažovateľa je subsumovateľná pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (m. m. III. ÚS 678/2021, IV. ÚS 546/2020, IV. ÚS 206/2020, III. ÚS 595/2021).

18.1. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju súdobú aplikačnú prax odvíjajúcu sa od nálezov ústavného súdu č. k. IV. ÚS 546/2020 z 23. februára 2021 [postupne osvojenú zo strany ďalších senátov ústavného súdu (I. ÚS 343/2022, I. ÚS 339/2022, II. ÚS 514/2022, II. ÚS 559/2021, III. ÚS 302/2022, IV. ÚS 15/2023, IV. ÚS 254/2022 atď.)], v zmysle ktorej dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezodpovedá právo na obhajobu len vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu), ale obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 dohovoru, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 ústavy (s odrazom najmä v § 34 Trestného poriadku).

18.2. Právo na obhajobu je základnou procesnoprávnou zásadou, ktorá zabezpečuje, aby sa v trestnom konaní ústavnou cestou zabezpečil verejný záujem na tom, aby nebola nevinná osoba odsúdená za spáchanie trestného činu a boli zákonným a ústavnokonformným spôsobom objasnené všetky skutočnosti potrebné na usvedčenie a potrestanie páchatel'ov trestných činov (Orosz, L., Svák, J. a kol. *Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I.* Bratislava : Wolters Kluwer SR s. r. o., 2021, 766 s.). Účelom práva na obhajobu je poskytnutie príležitosti brániť sa proti obvineniu zo spáchania trestného činu a tiež sa brániť proti tvrdeniam o skutočnostiach, ktoré ovplyvňujú rozhodnutia v trestnom konaní v neprospech účastníka trestného konania. Obsahu a účelu priznaného zákonného a ústavného práva musí korešpondovať možnosť jeho reálneho naplnenia a uplatnenia tými subjektmi, ktorým bolo priznané (I. ÚS 17/99).

18.3. Podstatu a zmysel materiálneho poňatia základného práva na obhajobu [čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru] v podobe zaručenia reálnej a účinnej možnosti uplatnenia tohto práva v rámci trestného konania na účel bránenia sa proti obvineniu zo spáchania trestného činu (III. ÚS 148/05) je potrebné vždy vykladať v duchu zabezpečenia práva na spravodlivý súdny proces garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Uvedenému právu zodpovedá postup všeobecných súdov podľa § 168 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý normuje povinnosť súdov uviesť v odôvodnení svojho rozhodnutia, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opiera a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovel návrhom na vyhovenie

d'alších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke viny a trestu. Nezaujatie žiadneho takéhoto stanoviska predstavuje zjavnú neodôvodnenosť rozhodnutia a tým aj popretie účelu práva na obhajobu, najmä ak v dôsledku nedostatočného odôvodnenia nie je obvinenému zrejmé, v akom rozsahu a akým spôsobom sa môže náležite procesne brániť.

18.4. Ústavný súd uvádza, že aj hodnotenie dôkazov alebo iná skutková okolnosť z hľadiska vysporiadania sa súdu s jej obsahom v odôvodnení svojho rozhodnutia (tak ako keď ide o akúkoľvek inú otázku podstatnú pre meritórne rozhodnutie súdu) je obvineným uplatniteľné v dovolacom konaní ako námietka z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Z hľadiska tohto dôvodu dovolania však ide o prieskum obhajobného atribútu spravodlivého procesu spočívajúci vo vyhodnotení dovolacím súdom, či sa skôr konajúce súdy spoľahlivo a nearbitrárne vyrovnali v odôvodnení svojich rozhodnutí s otázkami podstatnými pre rozhodnutie, čo zodpovedá obhajobným právam obvineného. Takou (kľúčovou) otázkou môže byť podľa okolností prípadu aj odmietnutie výsluchu svedka (tak ako je to aj v zmysle tejto konkrétnej sťažnostnej argumentácie, pozn.), pričom dovolací súd ju nehodnotí v pozícii prvostupňového súdu alebo odvolacieho súdu (teda ako primárne skutkovú otázku, resp. otázku hodnotenia dôkazov), ale spôsob vysporiadania sa s ňou v odôvodnení rozhodnutia (v konečnom dôsledku) odvolacím súdom (do úvahy sa berie komplex oboch rozhodnutí, a to preskúmaného a prieskumného, resp. druhostupňového). Na odobrenie záverov skôr konajúcich súdov musí ísť o vyrovnanie sa s dotknutou otázkou udržateľným spôsobom. Dovolací súd nemusí nevyhnutne dospieť k rovnakému spôsobu vyriešenia tejto otázky, teda stotožniť sa s obsahom a rozsahom vlastnej úvahy skôr konajúceho súdu o otázke vyhovieť alebo odmietnutia tohto návrhu, taká úvaha však musí byť v odôvodnení prítomná (IV. ÚS 546/2020).

18.5. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené zdôrazňuje, že úlohou dovolacieho súdu nie je v tomto ohľade nanovo preskúmať hodnotenie dôkazov všeobecnými súdmi v pôvodnom konaní a kontrole podrobovať správnosť skutkových zistení z nich vyplývajúcich, ale preskúmať jednu z procesných garancií práva na spravodlivý proces spočívajúcu v riadnom odôvodnení súdneho rozhodnutia. Preskúmanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je nepochybne súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces. Za náležité tak možno označiť očakávanie strán konania, že najvyšší súd v dovolacom konaní pri dovolacom dôvode podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku preskúma, či súdy poskytli náležitú a riadne odôvodnenú odpoveď na zásadné argumenty strán konania, nie je jeho úlohou ale urobiť záver, či tieto skutkové závery boli správne alebo nie. Jedine tak totiž možno hovoriť o plnohodnotnej možnosti na prípravu a realizáciu obhajoby v trestnom konaní (I. ÚS 296/2022).

18.6. Ústavný súd už rovnako vyslovil, že pri hodnotení rozhodnutia súdu nižšieho stupňa dovolacím súdom nie je prekážkou ani § 371 ods. 7 Trestného poriadku, ktorý pokrýva nemožnosť atakovania (len) odôvodnenia rozhodnutia bez smerovania k odlišnému rozhodnutiu vo veci samej (výrokom dovolaním napadnutého rozhodnutia). Naznačený prístup si bude potrebné aj vzhľadom na vývoj judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva zo strany najvyššieho súdu osvojiť (porov. IV. ÚS 546/2020).

19. Vzhľadom na už predostreté všeobecné úvahy ústavný súd konštatuje, že mnohé sťažovateľom vznesené námietky v ústavnej sťažnosti možno uplatniť aj pred dovolacím súdom a subsumovať ich napríklad pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Ide najmä (nielen) o námietky uvedené v tomto uznesení napríklad v bode 6.1. písm. a) bode III, písm. b); v bode 6.2. písm. c), d), f), g), i), k); v bode 6.3.; v bode 6.4.; v bode 7 (najmä v kontexte nevysvetlenia podstatných okolností dotýkajúcich sa vierohodnosti a motivácie spolupracujúcich obvinených usvedčiť sťažovateľa a nevykonania navrhovaných dôkazov bez vecného odôvodnenia, pozn.). Rovnako námietky v bode 8 tohto uznesenia, pokiaľ ide o sťažovateľom tvrdené odignorovanie relevantných obhajobných tvrdení či podozrenie z nezákonnej manipulácie dôkazov, významovo nachádzajú odraz v dovolacích dôvodoch v zmysle § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Celkové posúdenie tejto otázky však ústavný súd ponecháva na dovolací súd a nebude komplexne *ex ante* vstupovať do jeho právomoci autonómne posúdiť prípustnosť dovolania v trestnom konaní.

20. Ústavný súd v závere uvádza, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci podieľajúcich sa na ochrane ústavnosti. Dodáva, že meritórny prieskum v konaní o ústavnej sťažnosti z hľadiska požiadaviek na výklad a použitie tzv. podústavného práva bude možné realizovať až vtedy, ak všeobecné súdy uskutočnia úplné právne posúdenie veci zahrňujúce tiež vysporiadanie sa so sťažovateľovou uplatnenou argumentáciou [rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky č. k. I. ÚS 4093/17 (63/2018 USn.)]. Z uvedeného vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavnej sťažnosti predstavuje finálny prostriedok nápravy v sústave štátnych orgánov v rámci nevyhnutého článku reťazca subsidiarity (IV. ÚS 640/2022).

20.1. V konkrétnom prípade je nevyhnutné, aby sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti splnil podmienku uplatnenia dovolania ako procesného prostriedku, ktorý mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje, a to aj v prípade, ak popri namietaní porušenia jeho obhajobných práv v kontexte spravodlivého procesu (bod 18 tohto uznesenia) namieta aj skutkové okolnosti. Aj napriek skutočnosti, že niekedy nie je celkom možné a reálne jednotlivé námietky (subsumovateľné a nesubsumovateľné pod dovolacie dôvody) od seba celkom oddeliť, bolo by v rozpore s princípom subsidiarity, aby ústavný súd predbiehal rozhodnutie dovolacieho súdu. Aj ústavný súd musí všeobecným súdom poskytnúť príležitosť plne rozvinúť ich právomoc, keďže aj im patrí možnosť a povinnosť poskytnúť sťažovateľovým základným právam a slobodám ochranu v medziach ich zákonom zverených kompetencií. Táto ochrana je v rámci vzťahu medzi všeobecnými súdmi a ústavným súdom podľa princípu subsidiarity delená a postupná, nie delená a súbežná. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva a jeho právomoc nastupuje spravidla až vtedy, ak sťažovateľ pred všeobecnými súdmi vyčerpá všetky účinné prostriedky nápravy vo vzťahu ku konaniu, resp. rozhodnutiu ako celku. V prípade, ak v rámci toho istého konania (rozhodnutia) je možné niektoré námietky uplatniť pred dovolacím súdom a iné nie, ústavný súd v tejto súvislosti považuje za v rozpore s už zmieneným princípom subsidiarity tieto procesné nároky drobiť a ponechať ich samostatnému procesnému osudu. V prípade

potencionálneho úspechu sťažovateľov pred dovolacím súdom (čo i len vo vzťahu k niektorým uplatneným námietkam) totiž stráca ďalšie konanie pred ústavným súdom zmysel.

20.2. Ústavný súd opakovane pripomína, že nie každé rozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku spôsobuje zachovanie zákonnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, zohľadňujúc predovšetkým subsidiaritu konania o ústavných sťažnostiach, preto posledná veta § 124 zákona ústavnom súde o zachovaní tejto lehoty je určená na to, aby sťažovateľ v ústavnej sťažnosti mohol uplatniť námietky neuplatniteľné v mimoriadnom opravnom prostriedku. Pokiaľ by rozhodnutie o dovolaní bolo negatívne, má sťažovateľ pri zachovaní princípu subsidiarity právomocí ústavného súdu možnosť napadnúť ústavnou sťažnosťou rozhodnutie dovolacieho súdu vrátane odvolacieho súdu. Pokiaľ ide o námietky proti dovolaním napadnutému rozhodnutiu, ktoré nebolo možné uplatniť v dovolacom konaní [v prípade sťažovateľa ide predovšetkým o nesprávne, resp. neúplne skutkové závery ako zjavné omyly, resp. extrémne rozpory či excesy (m. m. Ústavný súd Českej republiky III. ÚS 84/94, III. ÚS 166/95, II. ÚS 182/02 IV. ÚS 570/03, I. ÚS 177/2021), pozn.], je možné ich potom uplatniť súčasne, ale až v ústavnej sťažnosti a ústavný súd ich môže preskúmať, avšak spolu s výsledkami dovolacieho konania. Ústavný súd už len dodáva, že práve posledná veta § 124 o zachovaní lehoty je určená práve na to, aby sťažovateľ mohol v ústavnej sťažnosti (nasledujúcej po podaní mimoriadneho opravného prostriedku) uplatniť námietky neuplatniteľné v mimoriadnom opravnom prostriedku. Inými slovami, lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu, teda začína plynúť podľa § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde (IV. ÚS 398/2022, IV. ÚS 404/2022, IV. ÚS 471/2022, IV. ÚS 534/2022, IV. ÚS 24/2023).

20.3. V zmysle už uvedeného tak postavenie ústavného súdu možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci (IV. ÚS 68/2020, III. ÚS 415/2020, II. ÚS 559/2021, IV. ÚS 404/2022, II. ÚS 514/2022).

20.4. Pokiaľ ide o rozhodnutie iného senátu ústavného súdu uvedeného v bode 11 tohto uznesenia, na ktoré sťažovateľ poukazuje a ktorým ústavný súd preskúmal ústavnú udržateľnosť skutkových záverov bez ohľadu na to, či z iných dôvodov bolo proti rozsudku krajského súdu podané dovolanie, je potrebné zdôrazniť, že v danom prípade nebol takto zvolený odklon III. senátu ústavného súdu v predmetnom rozhodnutí vysvetlený v rámci už ustálenej judikatúry ústavného súdu (pozri m. m. napr. I. ÚS 165/2010 publikované v ZNaU pod č. 94/2010; IV. ÚS 404/2022 a iné), preto s ním nie je možné započat dialóg inak ako odôvodnením tohto uznesenia. Navyše, založenie právomoci ústavného súdu rozhodovať o namietanom porušení základných práv rozhodnutím odvolacieho súdu bez zohľadnenia vlastnej inštančnej sústavy všeobecných súdov (na čele s najvyšším súdom ako dovolacím súdom) nenašlo ani dodatočne v danom prípade odozvu v rozhodovacej činnosti ústavného súdu.

21. Za týchto okolností je potrebné štandardným posúdením považovať ústavnú sťažnosť sťažovateľa za predčasne podanú, preto ju ústavný súd pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemohol vyhovieť ani návrhu sťažovateľa na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu (výrok II tohto uznesenia).